ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 15. decembra 2009 *

Vo veci C-372/05,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 226 ES, podaná 7. októbra 2005,

Európska komisia, v zastúpení: C. Cattabriga, G. Wilms, D. Triantafyllou a H. Støvlbæk, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Spolkovej republike Nemecko, v zastúpení: M. Lumma, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci C. von Donat, Rechtsanwalt,

žalovanej,

* Jazyk konania: nemčina.

ktorú v konaní podporujú:

Dánske kráľovstvo, v zastúpení: J. Bering Liisberg, splnomocnený zástupca,

Helénska republika, v zastúpení: E.-M. Mamouna, A. Samoni-Rantou a K. Boskovits, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

Fínska republika, v zastúpení: E. Bygglin a A. Guimaraes-Purokoski, splnomocnené zástupkyne, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

vedľajší účastníci konania,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, predsedovia komôr A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, E. Levits a C. Toader, sudcovia C. W. A. Timmermans, A. Borg Barthet (spravodajca), M. Ilešič, J. Malenovský a U. Lõhmus,

generálny advokát: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 25. novembra 2008,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 10. februára 2009,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Komisia Európskych spoločenstiev sa svojou žalobou domáha, aby Súdny dvor určil, že Spolková republika Nemecko si tým, že odmietla vypočítať a odviesť vlastné zdroje nevybraté v období od 1. januára 1998 do 31. decembra 2002 v súvislosti s dovozom vojenského materiálu oslobodeným od cla, ktorého oslobodenie nebolo upravené colnou právnou úpravou Spoločenstva, ako aj tým, že odmietla zaplatiť úroky z omeškania po tom, čo nesprístupnila vlastné zdroje Komisii, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článkov 2 a 9 až 11 nariadenia Rady (EHS, Euratom) č. 1552/89 z 29. mája 1989, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 88/376/EHS, Euratom o systéme vlastných zdrojov Spoločenstiev [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 155, s. 1), zmenené a doplnené nariadením Rady (Euratom, ES) č. 1355/96 z 8. júla 1996 (Ú. v. ES L 175, s. 3, ďalej len „nariadenie č. 1552/89“), a z tých istých článkov nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1150/2000 z 22. mája 2000, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 94/728/ES, Euratom o systéme vlastných zdrojov spoločenstiev (Ú. v. ES L 130, s. 1; Mim. vyd. 01/003, s. 169).

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

2 Článok 2 ods. 1 rozhodnutia Rady 88/376/EHS, Euratom z 24. júna 1988 o systéme vlastných zdrojov spoločenstiev (Ú. v. ES L 185, s. 24; Mim. vyd. 01/001, s. 176) a rozhodnutia 94/728/ES, Euratom z 31. októbra 1994 o systéme vlastných zdrojov Európskych spoločenstiev [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 293, s. 9) stanovuje:

„Nasledujúce príjmy tvoria vlastné zdroje vložené do rozpočtu spoločenstiev:

…

b) bežné colné tarifné poplatky a iné poplatky, ktoré sú alebo sa majú stanoviť inštitúciami spoločenstiev v súvislosti s obchodom s nečlenskými krajinami, a colné poplatky na produkty uvedené v Zmluve o založení Európskeho spoločenstva pre uhlie a oceľ;

…“

3 Článok 20 nariadenia Rady (EHS) č. 2913/92 z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva (Ú. v. ES L 302, s. 1; Mim. vyd. 02/004, s. 307, ďalej len „Colný kódex Spoločenstva“), stanovuje:

„1. Ak vznikne colný dlh, sú clo a platby dlžné na základe právnych predpisov založené na Colnom sadzobníku Európskych spoločenstiev.

…

3. Colný sadzobník Európskych spoločenstiev obsahuje:

a) kombinovanú nomenklatúru tovaru;

…

c) sadzby a iné podklady pre vymeriavania dávok bežne uplatňovaných pri tovare, ktorý je zahrnutý v kombinovanej nomenklatúre, ak ide o:

— clo; a,

…

d) zvýhodnené sadzobné zaobchádzania obsiahnuté v dohodách, ktoré spoločenstvo uzavrelo s niektorými krajinami alebo s niektorými skupinami krajín a ktoré upravujú poskytovanie zvýhodneného sadzobného zaobchádzania;

e) zvýhodnené sadzobné zaobchádzania prijaté jednostranne spoločenstvom vo vzťahu k niektorým krajinám, skupinám krajín alebo územiam;

f) autonómne dočasne pozastavujúce opatrenia poskytujúce zníženie alebo oslobodenie od dovozného cla na niektoré druhy tovarov;

g) iné sadzobné opatrenia vyplývajúce z ďalších platných predpisov spoločenstva.

…“

4 Článok 217 ods. 1 Colného kódexu Spoločenstva stanovuje:

„Colné orgány vypočítajú sumu dovozného alebo vývozného cla vyplývajúcu z colného dlhu, ďalej len ‚sumu cla‘, akonáhle majú potrebné údaje, a zapíšu ju do účtovnej evidencie alebo do iného rovnocenného nosiča informácií (zápis).

…“

5 V rámci sprístupnenia vlastných zdrojov Spoločenstiev Komisii prijala Rada Európskej únie nariadenie č. 1552/89, ktoré bolo uplatniteľné v čase skutkových okolností v tejto veci až do 30. mája 2000. Toto nariadenie nahradilo od 31. mája 2000 nariadenie č. 1150/2000, ktorým sa vykonáva kodifikácia nariadenia č. 1552/89 bez toho, aby bol zmenený jeho obsah.

6 Článok 2 nariadenia č. 1552/89 stanovuje:

„1. Na účely uplatňovania tohto nariadenia vzniká nárok Spoločenstva na vlastné zdroje, ktoré sú uvedené v článku 2 ods. 1 písm. a) a b) rozhodnutia 88/376/EHS, Euratom bezodkladne po splnení podmienok týkajúcich sa zápisu nároku do účtovných kníh a upovedomenia dlžníka, ktoré sú ustanovené v colných predpisoch.

1a. Dátumom vzniku nároku uvedeného v odseku 1 je dátum zápisu do účtovných kníh, ktorý je stanovený v colných predpisoch.

…“ [*neoficiálny preklad*]

7 Článok 9 ods. 1 tohto nariadenie stanovuje:

„V súlade s postupom ustanoveným v článku 10 pripisuje každý členský štát vlastné zdroje na účet založený v mene Komisie v rámci štátnej pokladnice alebo orgánu, ktorý na tento účel určil.

Tento účet sa vedie bez poplatkov.“ [*neoficiálny preklad*]

8 Podľa článku 10 ods. 1 uvedeného nariadenia:

„Po odpočítaní nákladov na vyberanie vo výške 10 % v súlade článkom 2 ods. 3 rozhodnutia 88/376/EHS, Euratom sa vklad vlastných zdrojov uvedený v článku 2 ods. 1 písm. a) a b) daného rozhodnutia vykoná najneskôr v prvý pracovný deň nasledujúci po 19. dni druhého mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom nárok vznikol, v súlade s článkom 2 tohto nariadenia.

…“ [*neoficiálny preklad*]

9 Článok 11 nariadenia č. 1552/89 stanovuje:

„Akékoľvek omeškanie v prípade vkladu na účet uvedený v článku 9 ods. 1 má pre príslušný členský štát za následok vznik povinnosti platiť úroky podľa úrokovej sadzby

platnej v príslušný deň pre operácie krátkodobého verejného financovania zvýšenej o dve percentá. Táto sadzba sa za každý mesiac meškania zvyšuje o 0,25 percenta. Zvýšená sadzba sa vzťahuje na celú dobu omeškania.“ [*neoficiálny preklad*]

10 Podľa článku 22 nariadenia č. 1150/2000:

„Nariadenie (EHS, Euratom) č. 1552/89 sa zrušuje.

Odkazy na vyššie uvedené nariadenia sa považujú za odkazy na toto nariadenie a znejú v súlade s korelačnou tabuľkou, ktorá je uvedená v časti A prílohy.“

11 Okrem okolnosti, že nariadenia č. 1552/89 a 1150/2000 odkazujú, jedno na rozhodnutie 88/376, a druhé na rozhodnutie 94/728, sú články 2 a 9 až 11 týchto dvoch nariadení v podstate rovnaké.

12 Rozhodnutím Rady 2000/597/ES, Euratom z 29. septembra 2000 o systéme vlastných zdrojov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 253, s. 42; Mim. vyd. 01/003, s. 200) bola sadzba vo výške 10 % uvedená v článku 10 ods. 1 nariadenia č. 1150/2000 zvýšená na 25 %.

13 Odôvodnenie č. 1 uvedeného rozhodnutia stanovuje:

„Zasadnutie Európskej rady v Berlíne 24. a 25. marca 1999 prijalo, okrem iného, záver, že systém vlastných zdrojov spoločenstiev by mal byť spravodlivý, transparentný, finančne efektívny, jednoduchý a založený na kritériách, ktoré najlepšie vyjadrujú schopnosť každého členského štátu prispievať."

14 Nariadenie Rady (ES) č. 150/2003 z 21. januára 2003, ktorým sa odpúšťajú dovozné clá na určité zbrane a vojenské zariadenia (Ú. v. ES L 25, s. 1; Mim. vyd. 02/013, s. 15), prijaté na základe článku 26 ES, stanovuje vo svojom odôvodnení č. 5:

„S cieľom zohľadniť ochranu tajných vojenských údajov členských štátov je nevyhnutné ustanoviť osobitné administratívne postupy na odpúšťania colných sadzieb. Vyhlásenie príslušného orgánu členského štátu, pre ktorého ozbrojené sily sú zbrane alebo vojenské zariadenia určené, ktoré by sa mohlo taktiež použiť ako colné vyhlásenie, ktoré vyžaduje colný sadzobník, by predstavovalo príslušnú záruku, že sú tieto podmienky splnené. Vyhlásenie by sa malo vydávať v podobe certifikátu. Bolo by vhodné špecifikovať podobu, akú takýto certifikát musí mať, a taktiež by malo byť možné používať na vyhlásenia výpočtovú techniku."

15 Článok 1 tohto nariadenia stanovuje:

„Toto nariadenie ustanovuje podmienky pre autonómne odpúšťanie dovozných ciel na určité zbrane a vojenské zariadenia dovážané z tretích krajín orgánmi, ktoré sú poverené riadením vojenskej obrany členských štátov alebo v ich mene."

16 Článok 3 ods. 2 uvedeného nariadenia stanovuje:

„Bez ohľadu na odsek 1, z dôvodov ochrany tajných vojenských údajov sa môže certifikát a dovážaný tovar predkladať iným orgánom, ktoré na tento účel určí dovážajúci členský štát. V takých prípadoch príslušný orgán vydávajúci certifikát zašle do 31. januára a 31. júla každého roku príslušným orgánom svojho členského štátu súhrnnú správu o takomto dovoze. Správa sa ma týkať obdobia 6 mesiacov, ktoré bezprostredne predchádzajú mesiac, v ktorom sa správa podáva. Musí obsahovať počty vystavených certifikátov a dátumy ich vystavenia, dátumy dovozu a celkovú hodnotu a hmotnosť brutto výrobkov dovezených na základe certifikátov."

17 V súlade so svojím článkom 8 sa nariadenie č. 150/2003 uplatňuje od 1. januára 2003.

Konanie pred podaním žaloby

18 Listom z 20. decembra 2001 oznámila Komisia Spolkovej republike Nemecko, že oslobodenie dovozu vojenských zariadení od cla od roku 1998 spôsobilo stratu vlastných zdrojov Spoločenstva. Komisia tento členský štát vyzvala, aby vypočítal výšku nevybratých súm za rozpočtové roky od roku 1998 a sprístupnil ich Komisii do 31. marca 2002. Nemeckým orgánom takisto oznámila, že v súlade s článkom 11 nariadenia č. 1150/2000 budú od 31. marca 2002 plynúť úroky z omeškania.

19 Vo svojich odpovediach z 13. marca a 6. mája 2002 Spolková republika Nemecko uviedla, že podľa článku 296 ods. 1 písm. b) ES sa môže odchýliť od uplatňovania Spoločného colného sadzobníka v prípade, že sa dovoz týka zariadení určených len na vojenské účely, aby tak mohla chrániť základné záujmy vlastnej bezpečnosti.

20 Listom z 24. marca 2003 Komisia zopakovala svoju pôvodnú žiadosť týkajúcu sa dovozov pred 1. januárom 2003, keďže na obdobie po tomto dátume sa vzťahovalo už nariadenie č. 150/2003.

21 Spolková republika Nemecko potvrdila vo svojej odpovedi z 12. mája 2003 svoj postoj, pokiaľ ide o sprístupnenie sporných súm vlastných zdrojov.

22 Listom zo 17. októbra 2003 Komisia vyzvala Spolkovú republiku Nemecko, aby predložila svoje pripomienky.

23 Vo svojej odpovedi z 19. januára 2004 Spolková republika Nemecko potvrdila svoj postoj.

24 Po doručení odpovede od Spolkovej republiky Nemecko vydala Komisia 18. októbra 2004 odôvodnené stanovisko, v ktorom vyzvala tento členský štát na prijatie opatrení potrebných na to, aby vyhovel tomuto stanovisku v lehote dvoch mesiacov od jeho doručenia. Uvedený členský štát odpovedal 16. decembra 2004, že na svojom postoji trvá.

25 Spolková republika Nemecko následne odviedla s výhradou sumu 10 803 000 eur, bez toho, aby rozčlenila túto sumu podľa dovozov a jednotlivých období, a keďže Komisia nemala dostatočné informácie, aby uvedené rozčlenenie mohla urobiť sama, vyzvala listom zo 16. decembra 2004 tento členský štát, aby vykonal toto rozčlenenie na účely

výpočtu úrokov z omeškania. Vo svojej odpovedi z 22. februára 2005 odmietol uvedený členský štát poskytnúť tieto informácie, pričom uviedol, že sú tajné.

26 Vzhľadom na okolnosti predložené Spolkovou republikou Nemecko sa Komisia domnievala, že tento členský štát nevyhovel odôvodnenému stanovisku, a podala túto žalobu.

27 Predseda Súdneho dvora uzneseniami z 23. februára 2006 a zo 4. mája 2006 vyhovel v uvedenom poradí návrhom na vstup Dánskeho kráľovstva, Helénskej republiky a Fínskej republiky ako vedľajších účastníkov konania na podporu návrhov Spolkovej republiky Nemecko.

O žalobe

O prípustnosti

28 Spolková republika Nemecko v prvom rade vznáša námietku neprípustnosti, ktorá sa zakladá na formálnom nedostatku žaloby, konkrétne na nesprávnom právnom základe žaloby. Tento členský štát tvrdí, že vzhľadom na to, že sa na účely neodvedenia cla zodpovedajúceho sporným dovozom vojenského materiálu odvolal na článok 296 ES, Komisia nebola oprávnená podať túto žalobu na základe článku 226 ES, ale mala použiť osobitný druh konania stanovený v článku 298 druhého odseku ES.

29 V tejto súvislosti treba uviesť, že Komisia sa prostredníctvom tejto žaloby domáha rozhodnutia o nesplnení povinnosti podľa článkov 2 a 9 až 11 nariadení č. 1552/89 a 1150/2000. Článok 298 ES by sa uplatnil len v tom prípade, pokiaľ by Komisia tvrdila, že došlo k zneužitiu oprávnení stanovených v článkoch 296 ES a 297 ES.

30 Prvú námietku neprípustnosti teda treba zamietnuť.

31 Spolková republika Nemecko v druhom rade tvrdí, že táto žaloba je neprípustná, pretože Komisia nemôže z dôvodu samotnej povahy tejto žaloby dokázať porušenie Zmluvy ES. Vzhľadom na to, že tento členský štát nebol povinný poskytnúť informácie požadované Komisiou, táto nemala dostatočné údaje týkajúce sporných dovozov, ktoré by jej umožnili preukázať porušenie Zmluvy.

32 Spolková republika Nemecko v treťom rade tvrdí, že bola oprávnená nepredložiť informácie požadované Komisiou, a že žaloba založená najmä na nepredložení týchto informácií je tak z uvedeného dôvodu takisto neprípustná.

33 Pokiaľ ide o druhú a tretiu námietku neprípustnosti predložených Spolkovou republikou Nemecko, treba uviesť, že sa týkajú jednak dôkazného bremena, ktoré spočíva na Komisii, a jednak uplatniteľnosti a dosahu článku 296 ES. Vzťahujú sa teda skôr na dôvodnosť žaloby Komisie než na jej formu alebo správnosť.

34 Druhú a tretiu námietku neprípustnosti preto treba zamietnuť.

35 Za týchto podmienok musí byť žaloba Komisie vyhlásená za prípustnú.

O veci samej

Argumentácia účastníkov konania

36 Komisia tvrdí, že Spolková republika Nemecko sa nesprávne odvoláva na článok 296 ES, na základe ktorého odmieta zaplatiť clo, keďže vyberanie uvedeného cla neohrozuje základné záujmy vlastnej bezpečnosti tohto členského štátu.

37 Komisia považuje dôvody Spolkovej republiky Nemecko založené na tvrdení, že jej nemožno poskytnúť informácie týkajúce sa dovozov vojenských zariadení, a teda bezpečnosti tohto členského štátu, a že v dôsledku toho nemusí dotknuté clo odviesť, za nesprávne.

38 Komisia tvrdí, že opatrenia zavádzajúce odchýlky alebo výnimky, akým je najmä článok 296 ES, treba vykladať doslovne. Dotknutý členský štát, ktorý sa odvoláva na uplatnenie tohto článku, musí teda preukázať, že spĺňa všetky podmienky stanovené v tomto článku, keď sa snaží uplatniť výnimku z článku 20 Colného kódexu Spoločenstva, kde sa nachádza všeobecná zásada vyberania cla, ako ju uvádza článok 26 ES.

39 Komisia sa tiež domnieva, že samotná okolnosť, že výrobky uvádza zoznam stanovený rozhodnutím Rady 255/58 z 15. apríla 1958, ktorý vymedzuje výrobky, na aké sa môže

uplatniť článok 296 ods. 1 písm. b) ES, sama osebe nepostačuje na uplatnenie tohto ustanovenia, ktoré predpokladá splnenie všetkých v ňom stanovených podmienok.

40 Komisia tvrdí, že Spolková republika Nemecko musí v dôsledku toho preukázať prostredníctvom konkrétneho a podrobného dôkazu, že vyberanie dovozného cla dotknutého v tejto veci ohrozuje jej základné záujmy bezpečnosti.

41 V tejto súvislosti všeobecné vyhlásenia uvedeného členského štátu, že obranyschopnosť je základným prvkom jeho bezpečnostnej politiky, ako aj skutočnosť, že medzinárodná spolupráca nevyhnutná na obrannú politiku by bola značne narušená povinnosťou odviesť clo za sporný materiál, taký dôkaz nepredstavujú. To isté platí aj o odvolávaní sa na doložky o dôvernosti uvedené v medzinárodných dohovoroch a vojenských tajomstvách, ktoré bránia uplatneniu colnej právnej úpravy Spoločenstva. Napokon skutočnosť, že ostatné členské štáty vyberajú a odvádzajú clo z dovozu vojenského materiálu, potvrdzuje, že pokiaľ ide o dovoz tohto druhu materiálu, je takéto vyberanie a odvádzanie cla absolútne možné.

42 Komisia sa domnieva, že fungovanie colného režimu Spoločenstva zaručuje dôverné zaobchádzanie s údajmi. Keďže uvedený režim navyše uplatňujú zástupcovia členských štátov, Spolková republika Nemecko môže považovať základné záujmy svojej bezpečnosti za zabezpečené.

43 Komisia uvádza, že pokiaľ ide o tvrdenie Spolkovej republiky Nemecko, že zdraženie dovozu vojenského materiálu by mohlo narušiť jej obranyschopnosť, tento členský štát neposkytol nijaký konkrétny údaj, ktorý by preukazoval takéto narušenie. Naopak, nezdá sa, že jednorazové odvedenie dovozného cla dlžného za päť rokov, ktoré sa uskutočnilo v roku 2004, by obmedzilo úsilie uvedeného štátu v oblasti obrany.

44 Komisia zdôrazňuje, že nie je prijateľné, aby členský štát oslobodil dovoz vojenských zariadení od cla, a znížil tak cenu vojenského materiálu, pretože to by dokazovalo, že tento členský štát porušil povinnosti solidárneho spolufinancovania rozpočtu Spoločenstva.

45 Komisia v tejto súvislosti zdôrazňuje, že nevyberanie sporného cla Spolkovou republikou Nemecko spôsobuje nerovnosť medzi členskými štátmi vo vzťahu k ich prispievaniu do rozpočtu Spoločenstva. Toto nevyberanie totiž spôsobuje zníženie tradičných vlastných zdrojov Spoločenstva, ktoré možno nahradiť iba zvýšením zdroja tzv. hrubého domáceho produktu „HDP“, do ktorého prispievajú všetky členské štáty.

46 Komisia zdôrazňuje, že argumentácia Spolkovej republiky Nemecko týkajúca sa obáv z prezradenia informácií uvedených v colnom vyhlásení a z toho, že kontrolnými konaniami môžu inštitúcie Spoločenstva ohroziť vojenské tajomstvo, je irelevantná.

47 Nariadenie č. 150/2003 stanovuje, že členské štáty oznámia Komisii množstvo objednaného vojenského zariadenia. Je preto prekvapujúce, že v prípade vlastných zdrojov Spoločenstiev sa Spolková republika Nemecko odvoláva na vyššie záujmy bezpečnosti, ktoré bránia oznámeniu informácii potrebných na výber týchto zdrojov.

48 Takýto postoj nie je podľa Komisie navyše zlučiteľný so skutočnosťou, že hocikto môže prostredníctvom internetu nazrieť do údajov týkajúcich sa napríklad výšky nákupov uskutočnených v tejto oblasti. Tieto voľne prístupné informácie sú oveľa detailnejšie než tie, ktoré sú potrebné na zatriedenie do Spoločného colného sadzobníka a odvedenie vlastných zdrojov.

49 Komisia považuje za nedôvodné tvrdenie Spolkovej republiky Nemecko založené na skutočnosti, že vyjednávania vedúce k prijatiu nariadenia č. 150/2003 a prerušenie konania o nesplnení povinnosti proti tomuto členskému štátu, ku ktorému došlo v roku 1984, viedli k vzniku legitímnej dôvery v tom zmysle, že tento členský štát mohol dôvodne očakávať, že už počas rokov, keď sa uvedené nariadenie pripravovalo, mohol dovoz určitých vojenských zariadení oslobodiť od cla.

50 Komisia totiž spresňuje, že nariadenie č. 150/2003 sa uplatňuje od 1. januára 2003 a že počas diskusií vedúcich k jeho prijatiu tvrdila, že je povinná vyberať dotknuté clá za predchádzajúce obdobia, takže z prijatia uvedeného nariadenia nemožno vyvodzovať žiadnu ochranu legitímnej dôvery. Okrem toho sa dané nariadenie zakladalo na článku 26 ES, a nie na článku 296 ES.

51 Ochranu legitímnej dôvery tiež nemožno vyvodzovať z prerušenia konkrétneho konania o nesplnení povinnosti v roku 1984, keďže Komisia má na základe článku 226 ES širokú diskrečnú právomoc, ktorá jej umožňuje najmä rozhodnúť o začatí konania o nesplnení povinnosti alebo o jeho pokračovaní.

52 Spolková republika Nemecko tvrdí, že v prejednávanej veci sú splnené podmienky na uplatnenie článku 296 ods. 1 písm. b) ES. Domnieva sa, že zo samotného znenia tohto ustanovenia vyplýva, že Zmluva chcela priznať členským štátom širokú mieru voľnej úvahy týkajúcu sa opatrení, ktoré prijímajú na ochranu základných záujmov vlastnej bezpečnosti a ktoré sa vzťahujú na tovary, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia článku 296 ods. 1 písm. b). Tento článok teda umožňuje členským štátom odchýliť sa od článku 26 ES a Colného kódexu Spoločenstva v prípade dovozu zariadení určených len na vojenské účely, ak cieľom týchto dovozov je chrániť základné záujmy bezpečnosti dotknutého členského štátu alebo členských štátov.

53 Spolková republika Nemecko dodáva, že nie je povinná vyberať dovozné clo z dovozu akéhokoľvek vojenského materiálu, a z toho dôvodu nedošlo k porušeniu článkov 2 a 9 až 11 nariadení č. 1552/89 a č. 1150/2000. Nijaká povinnosť takéhoto druhu totiž neexistuje, pretože právo Spoločenstva jednak nestanovovalo neobmedzenú povinnosť vyberať clo za dovoz vojenských zariadení a jednak základné záujmy Spolkovej republiky Nemecko v oblasti bezpečnosti bránia vyberaniu dovozného cla na tieto zariadenia.

54 Okrem toho sa žalovaná domnieva, že Komisia nebola oprávnená rozhodnúť o nesplnení povinnosti v oblasti oslobodenia dovozu vojenských zariadení od cla, pretože vyvolala dojem, že v roku 1984 skončila konanie o porušení povinnosti začaté v tejto veci, aby ďalej, hoci sa situácia nezmenila a s ohľadom na prípravné práce týkajúce sa nariadenia č. 150/2003, v tomto konaní pokračovala s cieľom potrestať správanie, ktoré bolo dovtedy prípustné alebo tolerované. Právo Spoločenstva totiž nepozná žiadny mechanizmus „dočasného" prerušenia konaní o porušení povinnosti. Podľa Spolkovej republiky Nemecko mala tak Komisia buď pokračovať v konaní o porušení povinnosti voči nej, alebo ho ukončiť, a nie ho prerušiť na sedemnásť rokov.

55 Spolková republika Nemecko zdôrazňuje, že pred nadobudnutím účinnosti nariadenia č. 150/2003 neexistovalo nijaké konkrétne procesné ustanovenie, ktoré by stanovovalo vyberanie dovozného cla na vojenský materiál a kontrolu tohto výberu, čo dokazuje, že neexistovala povinnosť Spoločenstva vyberať dotknuté clo.

56 Podľa tohto členského štátu ovplyvňuje otázka vyberania alebo nevyberania dovozného cla na vojenský materiál obchod so zbraňami, muníciou a vojenským materiálom. Zatiaľ čo výber cla tento obchod obmedzuje, v dôsledku čoho sa znižuje operačná schopnosť armády a dochádza k zásahu do slobody tohto členského štátu konať v oblasti nadobúdania materiálu určeného na obranu, nevyberanie uvedeného cla umožňuje rozšíriť obchod a posilniť spoluprácu v oblasti zbrojenia v zmysle článku 17 EU.

57 Spolková republika Nemecko tiež tvrdí, že Komisiou podaný výklad kritéria „nevyhnutnosti“ v zmysle článku 296 ES nie je primeraný. Neznamená povinnosť preukázať, že pokiaľ by nebolo prijaté ochranné opatrenie, došlo by k vážnemu porušeniu základných záujmov v oblasti bezpečnosti. Stačí, aby toto opatrenie zlepšovalo situáciu v oblasti bezpečnosti a bolo by jednoducho nevyhnutné z dôvodov v oblasti štátnej obrany.

58 Povinnosť dôvernosti bráni Spolkovej republike Nemecko oznámiť tieto informácie Komisii a porušenie danej povinnosti by mohlo narušiť záujmy tohto členského štátu v oblasti bezpečnosti informácií. Navyše povinnosť lojálnej spolupráce podľa článku 10 ES neznamená, že je potrebné zaviesť také neprimerané opatrenia, akým je zavedenie osobitného colného konania.

59 Otvorené zaobchádzanie s informáciami uvedenými v colnom vyhlásení by totiž mohlo vážne zasiahnuť do základných záujmov bezpečnosti členských štátov. Opatrenia na zaistenie dôvernosti upravené Colným kódexom Spoločenstva nie sú dostatočné, aby vyhovovali požiadavkám bezpečnosti a dôvernosti, ktoré členský štát môže vyžadovať, pokiaľ ide o informácie týkajúce sa jeho bezpečnosti.

60 Spolková republika Nemecko tvrdí, že okolnosť, že členský štát oslobodil vojenský materiál od dovozného cla na základe článku 296 ES nemusí ešte porušovať zásadu solidarity v Spoločenstve. Uloženie povinnosti členským štátom, ktoré vynakladajú v tejto oblasti viac prostriedkov, zvýšiť príspevky na financovanie rozpočtu Spoločenstva, nie je v súlade s touto zásadou.

61 Spolková republika Nemecko zastáva názor, že prijatie nariadenia č. 150/2003 potvrdzuje potrebu dodržiavať bezpečnostné záujmy členských štátov a ich právo odvolávať sa na dôvernosť, pokiaľ je to potrebné.

62 Spolková republika Nemecko poznamenáva, že na základe nariadenia č. 150/2003 bolo vyberanie ciel na určité zbrane a vojenské zariadenia dovážané z tretích štátov tiež odpustené od 1. januára 2003, čo je dátum, keď toto nariadenie nadobudlo platnosť. Od tohto dátumu tak boli záujmy daného členského štátu, pokiaľ ide o dovoz vojenského materiálu, chránené ustanoveniami uvedeného nariadenia. Nevyberanie cla z týchto dovozov však bolo potrebné tak pred týmto dátumom, ako aj po ňom, aby sa zabezpečila ochrana základných záujmov členských štátov v oblasti bezpečnosti. Navyše okolnosť, že od roku 1988 bol Komisiou predložený návrh na prijatie nariadenia Rady (EHS) týkajúci sa dočasného pozastavenia výberu cla z dovozu niektorých zbraní a vojenských zariadení (Ú. v. ES C 265, s. 9), dokazuje, že Komisia si bola vedomá toho, že nevyberanie cla z uvedených dovozov bolo nevyhnutné na ochranu uvedených záujmov.

63 Tento členský štát napokon uvádza, že členské štáty sa na základe tohto návrhu mohli oprávnene domnievať, aj keď k prijatiu uvedeného nariadenie došlo až v roku 2003 v podobe nariadenia č. 150/2003, že nie je potrebné vyberať clo z dovozu „tovaru len na vojenské účely“ uvedeného v zozname stanovenom rozhodnutím 255/58.

Posúdenie Súdnym dvorom

64 Colný kódex Spoločenstva stanovuje vyberanie cla z dovozu tovaru na vojenské účely, akými sú v tejto veci dovozy z tretích štátov. Nijaké ustanovenie colnej právnej úpravy Spoločenstva neupravovalo v čase sporných dovozov, t. j. od 1. januára 1998 do 31. decembra 2002, osobitné oslobodenie od dovozného cla takéhoto druhu tovaru. V dôsledku toho v tomto období ani neexistovalo výslovné oslobodenie od povinnosti odviesť príslušným orgánom dlžné clo spolu s prípadnými úrokmi z omeškania.

65 Z prijatia nariadenia č. 150/2003, ktoré stanovuje odpustenie dovozných ciel na určité zbrane a vojenské zariadenia od 1. januára 2003, možno vyvodiť, že normotvorca Spoločenstva predpokladal, že dovtedy existovala povinnosť odviesť uvedené clá.

66 Okrem toho Spolková republika Nemecko nikdy nepopierala existenciu sporných dovozov počas zohľadňovaného obdobia. V čase pred začatím súdneho konania navyše zaplatila z titulu vlastných zdrojov sumu 10 803 000 eur spojenú s dotknutými dovozmi bez toho, aby rozčlenila túto sumu podľa dovozov a jednotlivých období.

67 Spolková republika Nemecko len spochybnila nárok Spoločenstva na dotknuté vlastné zdroje, pričom tvrdila, že na základe článku 296 ES povinnosť platiť clo z vojenského materiálu dovezeného z tretích štátov by vážne zasiahla do jej základných záujmov bezpečnosti.

68 Hoci podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora prináleží členským štátom prijať primerané opatrenia na zabezpečenie svojej vnútornej a vonkajšej bezpečnosti, neznamená to, že na tieto opatrenia sa vôbec nevzťahuje právo Spoločenstva (pozri v tomto zmysle rozsudky z 26. októbra 1999, Sirdar, C-273/97, Zb. s. I-7403, bod 15, a z 11. januára 2000, Kreil, C-285/98, Zb. s. I-69, bod 15). Ako už Súdny dvor konštatoval, Zmluva stanovuje výslovné odchýlky uplatniteľné v situáciách, keď môže dôjsť k ohrozeniu verejnej bezpečnosti len vo svojich článkoch 30 ES, 39 ES, 46 ES, 58 ES, 64 ES, 296 ES a 297 ES, ktoré sa týkajú výnimočných a jasne definovaných prípadov. Z toho nemožno vyvodiť záver, že Zmluva stanovuje všeobecnú výhradu, ktorá vylučuje všetky opatrenia prijaté na účely verejnej bezpečnosti z pôsobnosti práva Spoločenstva. Uznanie existencie tejto výhrady bez ohľadu na osobitné požiadavky stanovené Zmluvou by mohlo ohroziť záväzný charakter práva Spoločenstva a jeho jednotné uplatnenie (pozri rozsudok z 11. marca 2003, Dory, C-186/01, Zb. s. I-2479, bod 31 a citovanú judikatúru).

69 Okrem toho sa odchýlky stanovené v článkoch 296 ES a 297 ES, ako vyplýva z ustálenej judikatúry týkajúcej sa odchýlok zo základných slobôd, majú vykladať doslovne (pozri najmä rozsudky z 31. januára 2006, Komisia/Španielsko, C-503/03, Zb. s. I-1097, bod 45; z 18. júla 2007, Komisia/Nemecko, C-490/04, Zb. s. I-6095, bod 86, a z 11. septembra 2008, Komisia/Nemecko, C-141/07, Zb. s. I-6935, bod 50).

70 Presnejšie, pokiaľ ide o článok 296 ES, treba uviesť, že hoci tento článok upravuje možnosť členského štátu prijať opatrenia, ktoré pokladá za nevyhnutné na ochranu základných záujmov vlastnej bezpečnosti alebo na ochranu informácií, ktorých prezradenie by bolo v rozpore s jeho záujmami, nemožno ho vykladať tak, že priznáva členským štátom právo, ktoré im umožňuje odchýliť sa od ustanovení Zmluvy len všeobecným odvolaním sa na uvedené záujmy.

71 Navyše v oblasti dane z pridanej hodnoty Súdny dvor v rozsudku zo 16. septembra 1999, Komisia/Španielsko (C-414/97, Zb. s. I-5585), rozhodol o nesplnení povinnosti z dôvodu, že Španielske kráľovstvo nepreukázalo, že oslobodenie dovozu a nadobudnutia vojenských zariadení, munície a materiálu určeného len na vojenské účely od uvedenej dane, ktoré bolo upravené španielskym zákonom, bolo odôvodnené na základe článku 296 ods. 1 písm. b) ES potrebou chrániť základné záujmy bezpečnosti tohto členského štátu.

72 V dôsledku toho je na členskom štáte, ktorý sa dovoláva článku 296 ES, aby preukázal potrebu použitia výnimky stanovenej v uvedenom článku s cieľom chrániť základné záujmy svojej bezpečnosti.

73 Vzhľadom na tieto úvahy je neprípustné, aby sa členský štát odvolával na zdraženie dovozu vojenského materiálu z dôvodu uplatnenia cla na dovoz takého materiálu z tretích štátov, aby tak predišiel, na úkor ostatných členských štátov, ktoré vyberajú a odvádzajú clo za tieto dovozy, záväzkom, ktoré mu vyplývajú z povinnosti solidárneho spolufinancovania rozpočtu Spoločenstva.

74 Pokiaľ ide o tvrdenia, že colné konania Spoločenstva nemôžu zabezpečiť ochranu bezpečnosti Spolkovej republiky Nemecko s ohľadom na požiadavky dôvernosti uvedené v dohodách uzavretých s vyvážajúcimi štátmi, treba zdôrazniť, ako Komisia správne uviedla, že do uplatnenia colného režimu Spoločenstva sa zapájajú zástupcovia Spoločenstva aj členských štátov, ktorí sú v prípade nakladania s citlivými údajmi viazaní povinnosťou mlčanlivosti tak, aby chránili základné záujmy bezpečnosti členských štátov.

75 Navyše vyhlásenia, ktoré majú členské štáty pravidelne vypĺňať a doručovať Komisii, nie sú natoľko podrobné, aby mohli spôsobiť ujmu na záujmoch uvedených štátov v oblasti bezpečnosti či dôvernosti.

76 Za týchto podmienok a v súlade s článkom 10 ES týkajúcim sa povinnosti členských štátov uľahčiť Komisii plnenie jej poslania spočívajúceho v zabezpečení uplatňovania ustanovení Zmluvy majú jej tieto štáty predkladať dokumenty potrebné na overenie správnosti platieb vlastných zdrojov Spoločenstva. Táto povinnosť však nebráni, ako generálny advokát zdôraznil v bode 168 svojich návrhov, aby sa členské štáty na základe článku 296 ES podľa okolností konkrétneho prípadu a výnimočne rozhodli obmedziť informáciu na určité prvky dokumentu alebo ju úplne odmietli poskytnúť.

77 Vzhľadom na tieto vyššie uvedené úvahy Spolková republika Nemecko nepreukázala splnenie podmienok na uplatnenie článku 296 ES.

78 Napokon, čo sa týka tvrdení Spolkovej republiky Nemecko, ktorými sa snaží preukázať, že na základe dlhotrvajúceho nekonania Komisie, ako aj prijatia nariadenia č. 150/2003 sa tento členský štát mohol oprávnene domnievať, že Komisia nepodá túto žalobu,

keďže už nepriamo uznala existenciu výnimky v danej oblasti, je potrebné pripomenúť, že Komisia nezmenila svoj zásadný postoj v žiadnom štádiu konania.

79 Vo svojom vyhlásení počas rokovaní týkajúcich sa nariadenia č. 150/2003 totiž prejavila svoj zámer nevzdať sa vyberania ciel, ktoré mali byť odvedené za predchádzajúce obdobia pred nadobudnutím účinnosti uvedeného nariadenia, a vyhradila si právo prijať iniciatívy, ktoré sú v tejto súvislosti potrebné.

80 Z uvedeného vyplýva, že Spolková republika Nemecko si tým, že odmietla vypočítať, priznať a sprístupniť Komisii vlastné zdroje vzťahujúce sa na dovoz vojenského materiálu v období od 1. januára 1998 do 31. decembra 2002, ako aj tým, že odmietla zaplatiť úroky z omeškania po tom, čo nesprístupnila vlastné zdroje Komisii, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článkov 2 a 9 až 11 nariadenia č. 1552/89 a tých istých článkov nariadenia č. 1150/2000.

O trovách

81 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazať Spolkovú republiku Nemecko na náhradu trov konania a Spolková republika Nemecko nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazať ju na náhradu trov konania.

82 Podľa odseku 4 prvého pododseku toho istého článku Dánske kráľovstvo, Helénska republika a Fínska republika, ktoré vstúpili do konania ako vedľajší účastníci konania, znášajú svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Spolková republika Nemecko si tým, že odmietla vypočítať, priznať a sprístupniť Komisii Európskych spoločenstiev vlastné zdroje vzťahujúce sa na dovoz vojenského materiálu v období od 1. januára 1998 do 31. decembra 2002, ako aj tým, že odmietla zaplatiť úroky z omeškania po tom, čo nesprístupnila uvedené vlastné zdroje Komisii Európskych spoločenstiev, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článkov 2 a 9 až 11 nariadenia Rady (EHS, Euratom) č. 1552/89 z 29. mája 1989, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 88/376/EHS, Euratom o systéme vlastných zdrojov Spoločenstiev, zmenené a doplnené nariadením Rady (Euratom, ES) č. 1355/96 z 8. júla 1996, a z tých istých článkov nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1150/2000 z 22. mája 2000, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 94/728/ES, Euratom o systéme vlastných zdrojov spoločenstiev.**

2. **Spolková republika Nemecko je povinná nahradiť trovy konania.**

3. **Dánske kráľovstvo, Helénska republika a Fínska republika znášajú svoje vlastné trovy konania.**

Podpisy